

Leta ke Pol usuf Fan Galatia Orek Famu

Leta igii, Pol i siit ta u usuf fanu na foron maleh na falifu na Galatia. Na famu, Pol i la ta una foron maleh tikii na falifu na Galatia ma ka fafas ini Rokap na Fafas usuf ri. Foron tom unune na Galatia, biil ri fan Iudaia, biil. Rokap na Fafas ae Pol i fafas ini le, na unune sau kiri lo Iesu, God in foteng ri le ri tortores na mata.

Namih, fale sikin Iudaia ri ka tapiek ke ri ka tara le orek ke Pol biil i to tortores. Ri tara le foron tom unune rin misuut na foron nagogon ke Moses isi rik tapiek foron tom tortores na mata God. Ri tara le, rin kiit pununfon fanu tamat tikii ae ri unune. Sinangun fakiit, i e fakileng le ri ka tapiek fan Iudaia, ke le rin misuut na foron nagogon tikii ke Moses, ke ken fan Iudaia.

Aunbiing Pol ka ongen u, ka lala ngaliaf. Ka tara aragii, male kere wol le keren tapiek foron tom tortores, aunbiing kere misuut na foron nagogon, ke minet ke Karisito bae na aupaket i tier foes sau, ma biil ifasi in pa ufu foron sinang laulau kirer. Pol i lala fanau fan Galatia tom na leta igii. I ier isi rin fin koseng foron fafausum ken foron tom fafausum famfabal, ma rik unune sau lo Iesu.

Leta usuf fan Galatia i aragii:

1:1-10 Itikii sau e Rokap na Fafas

1:11–2:21 Pol i nenge aposel tekentu

3:1–4:31 God in faliu kerer; wara na unune kirer sau lo Iesu, ma biil le kere mi na foron

nagogon

5:1–6:10 Karisito ka fasengsegeng ta kerer, pesu keren mi na wolwol ken Tanwa Kalkaluu
6:11-18 Farfarop na orek ke Pol usuf ri

¹ Ia Pol, ma ia nenge aposel. Fakam kiak arae aposel biil i la sing fanu, ke biil na wolwol ken ti kaltu, biil. I la tom sing Iesu Karisito tura God Tama kerer ae i fapti fafis ta u tina minet. ² Foron tuaklik na asa Iesu igii na aisang, keme siit leta igii usuf gam foron tom unune na foron maleh tikii na falifu na Galatia.

³ Famais turan siaroh sing God Tama kerer, ke sing Kumguui Iesu Karisito ⁴ ae i lin liu kia ta isi foron sinang laulau kirer, ke isi faliu kerer koseng foron aunbiing igii ae ifuun ini sinang laulau. I tel u arae namin wolwol ke God Tama kerer ⁵ ae keren ta memeh fitliu usuf i, ma biil ti farfarop lo. Amen.

Itikii sau e Rokap na Fafas

⁶ Ia bitit le gam ka sangar ta na fin koseng God ae i kam pes ta gam na famais ke Karisito ma gam ka mi na nenge fafas keskes ⁷ ae biil i arae Rokap na Fafas. Ia use u arae, wara le fale fanu ri fatel wolwol kimi ma ri ka totof isi sokiliis Rokap na Fafas ke Karisito. ⁸ Isau le, taftawa kemem, le ti angelo tinbae na kukulii in fafas ini ti fafas ae i neng keskes na Rokap na Fafas igii kemem fafas ini usuf gam, i rokap le se i tel u arae, in fiu fitliu! ⁹ Keme ka fas ta gam pakanini, ma igii, iak use pes u sabin: Male tikas i fas gam ini ti fafas ae i neng keskes na Rokap na Fafas ae gam ka somangat pes ta u, taftawa ik fiu fitliu!

¹⁰ Biil ia ier isi ususefages sing fanu, biil. Ia ier isi God tom in laes ini iau. Biil ia ier isi falaes fanu, biil. Male ian falaes fanu sau, ke biil ia nenge fafauun ke Karisito.

God tom i Tim pes ta Pol

¹¹ Foron tuaklik, ia ier isi gamen usum le, Rokap na Fafas ae ia fafas la ini, biil e tier ae fanu sau ri fapiyiik ta u, biil. ¹² Biil ia kep u sing ti kaltu, le tikas i fausum ta iau ini, Iesu Karisito tom i famalal ta u usuf iau.

¹³ Gam ka ongen ta u e matngan sinangung na palgan lotu ken fan Iudaia. Gam usum sabin na fangungut arafa ia ta ta u usuf foron tom unune ke God, ma ia ka totof ta isi ian falaulau ri. ¹⁴ Ia rakrakai tom na mi na sinangun lotu ken fan Iudaia, ma tasum kiak na sinangun lotu i laumet kanaka lon fanu fuun tina Iudaia ae ifasi e bet kimem. Ma ia ta tikii liu kiak tom na sinangun lotu ken foron tubuktamat. ¹⁵ Isau le aunbiing biil biitom ia pang, God ka tim pes ta iau, ma na famais kia ka tawi pes ta iau ¹⁶ isi ian usum lo ke Kalalik ma iak fafas ini usuf fanu ae biil ri fan Iudaia. Biil ia kep tasum sing tikas, ¹⁷ ke biil sabin ia tatkau una Ierusalem isi kep tasum sing fanse ae ri aposel famu ta lo iau, biil. Isau le ia la ta bii una Arabia, ke nami ia ka fis una Damaskas.

¹⁸ Nami na ituul e bet, ia ka tatkau una Ierusalem isi par Pita, ma ia ka melmel tura na nenge sangful ini lim e biing. ¹⁹ Biil ia par ti fale aposel sabin aiwa, biil. Jems keskes sau, tualik e Kumguui. ²⁰ Ongen u! Ia falimlim na mata God

1:13: Aposel 8:3; 22:4,5; 26:9-11 **1:14:** Aposel 22:3 **1:15:**
Aposel 9:3-6; 22:6-10; 26:13-18 **1:18:** Aposel 9:26-30

le, foron tier igii ia siit u usuf gam, biil e lem. ²¹ Namih, ia ka la una Siria ke una Silisia. ²² Isau le fanu na foron maleh na Iudaia ae ri unune lo Karisito, biil tom ri par ta posong na matang, biil. ²³ Ri ongen ususe la sau le, “Ier ae pakanini i ta fangungut la usuf kerer, igii ka fafas mang ini unune ae pakanini i totof ta isi in falaulau u.” ²⁴ Ke ri ka usefages God, i wara lo iau.

2

Foron Aposel ri Somangat pes Pol

¹ Sangful ini fet e bet namih, ia ka fis sabin ubae na Ierusalem, aunbiing ae, kama e Barnabas. Ia tel pes Taitus sabin tura kamah. ² Ia la, i wara le God tom i fas ta iau. Ia la usuf fanu ae ri use u le ri foron famfamu na lotu aiwa. Aunbiing kemem keskes sau keme kiis turim, ia ka fas ri ini Rokap na Fafas ae ia fafas la ini usuf fanu ae biil ri fan Iudaia. Ia ier le rin somangat lo, isi foim kiak igii ma tinpakanini, gong i tier foes. ³ Taitus i kiis turang, taftawa le biil i sikin Iudaia, isau le biil ri fangongos ta u isi rin kiit pununfo namin nagogon ken fan Iudaia. ⁴ Keme ka ngurke tier igii wara le, fale tom unune famfabal ri kau na fatpoton foron tom unune arae fanu una kep fakum orek. Ri ongen orek na kiis an sengsegeng ae imel sing kerer lo Karisito Iesu, isi rik tel kerer arae foron fafauun foes na piklin nagogon. ⁵ Isau le biil tom keme wong sing ri, wara le keme ier isi tekentu ae na Rokap na Fafas ae, in fasi ta tom arae usuf gam.

⁶ Fanse ae foron tom unune ri par ri arae piran fanu, biil ri sokiliis Rokap na Fafas ae ia fafas la ini, ke biil sabin ri luun pes ti nagogon kiri na olo. Ri piran fanu le biil, na parpar kiak i tier foes sau. Na mata God, fanu tikii ri fasi sau. ⁷ Ri par failiim u le God i ta foim na fafas ini Rokap na Fafas usuf iau, isi ian fafas ini usuf fanu ae biil ri fan Iudaia. Ifasi sabin arae Pita, God i ta foim na fafas ini Rokap na Fafas usuf i, isi in fafas usuf fan Iudaia. ⁸ Wara le itikii sau e God ae i ta rakrakai usuf Pita una tel foim arae nenge aposel usuf fan Iudaia, i ta rakrakai sabin usuf iau, isi ian tel foim arae nenge aposel usuf fanu ae biil ri fan Iudaia. ⁹ Jems, Pita, ke Jon, fanu ri par failiim rituul arae tuul famfamu. Rituul par failiim famais ke God usuf iau, ke rituul ka somangat le kama e Barnabas, kaman la usuf fanu ae biil ri fan Iudaia, ma rituulen la usuf fan Iudaia. Rituul ka somangat pes kamah, ke rituul ka fapose ini kamah, arae fakileng le kemem foron tikiin foim. ¹⁰ Nenge tier sau ae rituul sising isi, le kaman wolpes foron lauu la. Ma foim ae, ia lala ier tom isi ian tel u.

Pol i Sir Mata Pita

¹¹ Isau le aunbiing Pita i tapiiek na Entiok, ia ka sir mata, wara le sani i tel u, biil i tortores. ¹² Aunbiing foron tom unune ae Jems i wuun ta ri biil biitom ri tapiiek, Pita i ien la bii turan fanu ae biil ri fan Iudaia. Isau le aunbiing ri ka tapiiek mang, ke biil mang bin i ien turim tura ri. Ka kiis koseng ri mang, wara le i soke fan Iudaia ae ri tara la le rin kiit pununfon fanu tamat tikii ae ri unune. ¹³ Fale fan Iudaia sabin ri ka tel u e

matngan garan ae sing Pita. Ma sinangun garan kiri, ka dat wolwol sabin ke Barnabas.

¹⁴ Aunbiing ia ka par matngan sinang ae ri tel u biil i tortores ini tekentu ae na Rokap na Fafas, ia ka tara sing Pita na matan fanu tikii aragii, “O nenge sikin Iudaia, isau le liu kiam arae le biil o sikin Iudaia. Isi sani mang bin o ka ier isi fangongos fanu ae biil ri fan Iudaia isi rin mi na sinangun fan Iudaia?

¹⁵ “Aunbiing kere pang, kere fan Iudaia tom, ma biil arae fanu ae biil ri fan Iudaia, ae kere foteng ri la le ‘foron tom tel sinang laulau’. ¹⁶ Kere usum le God biil i foteng tikas le i nenge tom tortores, male i misuut na nagogon, biil. Isau le, se i unune lo Iesu Karisito, God in foteng u arae nenge tom tortores. Ifasi sabin arae kerer, kere ka unune ta lo Karisito Iesu, isi kerek tapiiek tortores na mata God, wara le kere unune lo Karisito, ma biil na nagogon ae kere mi lo. Wara le God biil in foteng tikas le i tortores, male i mi sau na foron nagogon.

¹⁷ “Kere sabin fan Iudaia, God in foteng kerer le kere tortores na mata, aunbiing keren unune sau lo Karisito. Ke in malal sau le kere sabin kere foron tom tel sinang laulau arae fanu ae biil ri fan Iudaia. Kol arafah, Karisito ngan i farakrakai sinang laulau? Biil tom! ¹⁸ Male ia ka mi fis sabin na nagogon ae ia ka mangeh koseng ta u, ke i finngas u tom le ia nenge tom lek nagogon. ¹⁹ Wara le, igii ia ka usum ta le biil ian tapiiek tortores male ian mi na foron nagogon. Ia ka met ta koseng ri. Foron nagogon tom ri famet iau. Ia ka met ta isi liu

kiak ke God. ²⁰ Ri ka fakulkulik ta iau turim tura Karisito bae na aupaket, ma biil e iau mang igii ia liu, biil. Karisito tom i liu igii lo iau. Ia liu ini liu na pununfo, isau le ia liu ini unune lon Kalalik ke God ae i ier kanaka isi iau, ma i lin ta liu kia tom isi iau. ²¹ Biil ia ier isi par ufu famais ke God arae i tier foes, biil. Male God i foteng tikas le i nenge tom tortores namin foron nagogon, ke i finngas u le minet ke Karisito, i tier foes sau.”

3

Unune ke Sinangun Mi na Nagogon

¹ Fan Galatia! Gam foron talos. Se i tuam ta wolwol kimi? Ia ka famalal fakasi ta gam ini minet ke Iesu Karisito bae na aupaket. ² Ia ier isi gamen fas iau sau ini nenge tier: Arafah, Tanwa Kalkaluu i susuef ulo gam aunbiing gam misuut na nagogon, le aunbiing gam unune na Rokap na Fafas ae gam ongen ta u? ³ Gam talos kanaka! Gam tanwara ta ini rakrakai ken Tanwa Kalkaluu. Isi sani sabin gam ka ier isi tapiiek tortores na mata God ini rakrakai kimi tom? ⁴ Arafah, ifuun e fangungut ae gam kalsakai ta u, in tier foes sau? Biil ia to unune arae. ⁵ Arafah, God i ta Tanwa Kalkaluu usuf gam ke ka fatapieik foron tier an fabitit na fatpoto gam, i wara le gam misuut na nagogon le, i wara na unune kimi na sani gam ongen ta u?

⁶ Buk na Gogoh i use u aragii: “Abaram i unune lo God, ke na unune kia, God ka par u le i tortores na mata.” ⁷ Ke gamen usum le, fanse ae ri unune, ri berberat ke Abaram. ⁸ Buk na Gogoh ka orek

famu ta le God in foteng fanu ae biil ri fan Iudaia le ri tortores, i wara na unune kiri. Ke God ka fas famu ta Abaram ini Rokap na Fafas aragii: “Foron mat tikii na piklinbat rin kalok, i wara lo wo.” ⁹ Pesu, fanse ri unune, rin kalok, arae God i fakalok ta Abaram ae i unune tah.

¹⁰ Fanse ae ri wol le rin misuut na nagogon isi God ik foteng ri le ri foron tom tortores, ri kiis na piklin ngaliaf ke God. Wara le Buk na Gogoh i tara aragii: “Ngaliaf ke God in kiis na olon fanse ae biil ri misuut na foron tier tikii ae na Buk na Nagogon.” ¹¹ I malal le, biil tikas in misuut na nagogon ke ik tapiek tortores na mata God, biil. Wara le Buk na Gogoh i tara aragii, “Se sau i unune, God in foteng u le i tom tortores, ke in liu.” ¹² Isau le nagogon biil i la turim la turan unune, biil. I neng keskes. Arae Buk na Gogoh i tara aragii, “Male tikas i wol le in liu aunbiing i misuut na foron nagogon, ke in misuut lo ri tikii.” ¹³ I wara le biil ifasi keren mi na foron nagogon tikii, pesu nagogon ka fakiis kerer na piklin ngaliaf ke God. Isau le Karisito ka fiil fafis ta kerer koseng ngaliaf ke God, aunbiing i kep salrer na kusep ngaliaf ae le keren kep u. Wara le Buk na Gogoh i tara aragii, “Se ae ri fakulkulik u na olon au, i kiis na piklin ngaliaf ke God.” ¹⁴ Karisito i fiil fafis kerer, isi God ik fakalok fanse ae biil ri fan Iudaia, ini fafakalok ae i ta ta u sing Abaram. Pesu, aunbiing kere unune lo Karisito Iesu, God in ta Tanwa Kalkaluu usuf kerer, arae tom i falimlim tah.

Nagogon Biil Ifasi in Ting ufu Falimlim ke God

3:10: Lo 27:26

3:11: Habakuk 2:4

3:12: WokPris 18:5

3:13: Lo 21:23

¹⁵ Foron tuaklik, ian fas gam ini nenge orek fatoftof na sinangu kerer. Male iwu e kaltu ru tel ta nenge puput ae ru ka somangat turim ta lo, biil sabin tikas ifasi in ting ufu, le in luun pes ti wolwol kia na olo. ¹⁶ Ifasi sabin arae, falimlim ae God i tel ta u usuf Abaram ke usuf tubutamat. God biil i tara le, usuf foron tubutamat, biil. Male i tara le usuf foron tubutamat, kamtina le ifuun e fanu. Isau le i tara aragii, “usuf tubutamat,” kamtina le itikii sau e kaltu, i e Karisito. ¹⁷ Igii e kamtinan orek kiak: God i falimlim ta usuf Abaram ini foron tier ae in fasuut u tom. Foron nagogon ae i tapiek na ifet e mar ini tuul e sangful e bet namih, biil ifasi in ting ufu falimlim ke God usuf Abaram. ¹⁸ Arafah, gam wol le fafakalok ke God i la usuf kerer, wara le kere misuut na nagogon? Biil. I wara na falimlim kia tom. God i falimlim ta ini usuf Abaram, i wara na famais kia usuf i.

¹⁹ Sani e wara ae God ka ta nagogon? I ta u, isi fanu rik iliim sinang laulau kiri. Rin mi na nagogon papang na aunbiing tubutamat e Abaram ik tapiek, ae God i falimlim ta ini. God i ta nagogon sing foron angelo, ke ri ka ta u usuf Moses, ae i soti na fatpoto God ke fanu. ²⁰ Isau le aunbiing God i falimlim usuf Abaram, biil tikas i soti na fatpoto ruh. God tom i orek.

²¹ Arafah, nagogon i tikale foron falimlim ke God? Biil tom! Male God i ta ti nagogon ae in ta liu usuf fanu, ke fanu rin tapiek tortores na mata, aunbiing ri mi sau na nagogon. ²² Isau le Buk na Gogoh i famalal u le, fanu tikii na piklinbat ri kiis na kamkabet ken sinang laulau. Pesu, fanse sau

ae ri unune lo Iesu Karisito, rin kep sani ae God i falimlim ta ini.

²³ Aunbiing sinangun unune biil biitom i malal usuf kerer, kerer arae fanu ae ri kiis na kamkabet na rakakai ken nagogon. Biil tom kere sengsegeng, papang na aunbiing God ka famalal sinangun unune usuf kerer. ²⁴ Nagogon i arae tom parpar kaleh kirer, una lame kerer usuf Karisito, isi God ik foteng kerer le kere foron tom tortores, aunbiing kere unune. ²⁵ Ma igii, kere ka unune tah, pesu, biil mang kere kiis na piklin nagogon, biil.

Kere Tapiiek Berberat ke God, aunbiing Kere Unune

²⁶ Igii gam tikii gam ka tapiiek berberat ke God, i wara le gam unune lo Karisito Iesu. ²⁷ Wara le, aunbiing gam kep bapitaiso, i fakileng u le gam patep lo Karisito, ma gam ges ini liu kia. ²⁸ Ma igii, biil sabin tikas i neng keskes na mata God: Fan Iudaia turan fanu ae biil ri fan Iudaia, foron fafauun foes turan fanu ae biil ri fafauun, ke fanu tamat turan kelefin. Gam tikii gam tapiiek itikii sau lo Karisito Iesu. ²⁹ Male gam ke Karisito, ke, gam berberat ke Abaram, ma God in fakale gam ini sani ae i falimlim ta ini.

4

Orek Fatoftoflon Iun Latama

¹ Sani ia ususe u la, i aragii: Male imel e nenge iun latama, ke, kalalik ae in kep foron tier tikii ke tama, isau le aunbiing i fabiro biitom, i arae nenge fafauun foes sau. ² Aunbiing i fabiro kalalik

biitom, i kiis na piklin fofonoi ken fale fanu ke imel e fanu ri parpar kale na foron minmara, papang na aunbiing tama tom i put ta u. ³ Kere fasi sabin arae kalalik ae. Aunbiing biil biitom kere unune, kere kiis arae foron fafauun foes na piklin foron tanwa tinaga na piklinbat. ⁴ Isau le na aunbiing tutus ae God i put ta u ka tapiek, God ka wuun ufu ke Kalalik uga. Nenge fifin ka fang u, ma ka kiis na piklin nagogon ⁵ isi ik fasengsegeng fanu ae ri kiis na piklin nagogon, isi kerek tapiek berberat tutus ke God. ⁶ I wara le gam berberat ke God, pesu ka wuun Tanwa Kalkaluu una balrer, i e Tanwa ke Kalalik. Tanwa ae i tautau la aragii, “Aba,* Tata.” ⁷ Pesu, biil mang o kiis arae nenge fafauun foes, biil. O ka tapiek kalalik tutus mang kia. Aunbiing o ka tapiek kalalik kia tah, God ka fakale ta wo ini foron tier kia.

I Pongpong e Wol ke Pol isi Fan Galatia

⁸ Pakanini, aunbiing biil biitom gam usum lo God, gam foim arae foron fafauun foes sing foron tier ae biil ri foron god tekentu. ⁹ Isau le igii, gam ka usum ta lo God. Ma i tekentu, God i usum lo gam. Ma isi sani ke gam ka fis sabin usuf foron tanwa ae biil ti rakrakai kiri ma biil ifasi rin tel ti tier? Arafah, gam ka ier isi tapiek arae foron fafauun foes kiri sabin? ¹⁰ Igii, gam rakrakai tom na misuut na foron nagogon na piran biing, foron funiil, foron matngan aunbiing ke foron bet. ¹¹ Ia binbin ini gam, tarama rakrakai kiak usuf gam ka tier foes.

4:5: Rom 8:15-17 * **4:6:** Na orek Aramik, Aba le Tata.

¹² Foron tuaklik, ia sising gam le gamen rakrakai isi tapiiek arae iau. Wara le ia sabin ia sengsegeng koseng foron nagogon arae gam. Aunbiing ia kiis ta tura gam, biil gam tel fager ta ti tier ulo iau. ¹³ Gam tom gam usum le, sasem kiak i e wara ae ia ka la ta usuf gam pakanini, ke ia ka fafas famu ini Rokap na Fafas usuf gam. ¹⁴ Taftawa le sasem kiak i fatel ta gam, isau le biil gam ememse ta iau, ke biil sabin gam tel ufu ta iau, biil. Gam somangat pes ta iau tom arae nenge angelo ke God, le arae Karisito Iesu. ¹⁵ Ma igii, fiawa mang e tara laes kimi? Awii ngan male ifasi ke pakanini gamen au ufu ta foron kolson matmi, ke gamek ta ta u usuf iau. ¹⁶ Kol, ia ka tapiiek tuui kimi mang bin aunbiing ia fas gam ini tekentu?

¹⁷ Fanu ae, ri lala ier sau isi gamen mi lo ri, ma biil isi rokap kimi, biil. Ri ier sau isi rin dat ufu gam koseng kemem isi gamek lala luun wol kimi lo ri. ¹⁸ I rokap le gamen lala luun wol kimi na tier ae i rokap. Gamen tel u arae, biil na aunbiing sau ia kiis naismi, biil. Na aunbiing sabin ia mangmangal koseng gam. ¹⁹ Berberat kiak, ia kalsakai fangungut sabin isi gam, arae fangungut ae nenge fifin i kalsakai u aunbiing i fafang. Ma ian kalsakai fangungut igii, papang na aunbiing rin par Karisito na liu kimi. ²⁰ Igii ia lala ier tom isi ian kiis tura gam ma iak faorek fakasi gam, wara le i pongpong e wol kiak isi gam.

Orek Fatoftoflo Agar ru e Sara

²¹ Gam ae gam ier isi misuut na nagogon, gam fas iau: Arafah, biil gam usum na sani ae nagogon

i use u? ²² Buk na Gogoh i tara aragii, Abaram iwu e kalalik kia. Neng sing fifin ae i fafauun foes, ke neng sing fifin ae biil i fafauun. ²³ Kalalik kia sing fifin ae i fafauun foes, i pang na sinangun fakekel, isau le kalalik kia sing fifin ae biil i fafauun, i pang namin falimlim tom ke God.

²⁴ Ususe igii, i arae orek fatoftof usuf kerer. Iun fifin igii, ru arae iwu e puput. Neng i fapuar berberat ae rin tapiek arae foron fafauun foes, i e Agar, ma i arae puput† ae God i tel ta u na Pungpung na Sinai. ²⁵ Agar i arae Pungpung na Sinai na falifu na Arabia, ma i arae maleh na Ierusalem na aunbiing igii, wara le i turan berberat tikii kia, ri kiis arae foron fafauun foes.

²⁶ Isau le Ierusalem buuii na kukulii i sengsegeng. Ifasi arae Sara, ma i e tinrer. ²⁷ Wara le Buk na Gogoh i tara aragii,

“O koros, on laes,
 wo ae biil o fang ti kalalik.
 On seksek ma ok kukuk ini laes,
 wo ae biil o kalsakai fangungut la
 na aunbiing na fafang.
 Wara le in fuun kanaka
 e berberat
 ken fifin ae antu i lin u,
 lon berberat ken fifin ae imel e antu.”

²⁸ Foron tuaklik, gam arae Aisak, gam pang na falimlim ke God. ²⁹ Na aunbiing ae, kalalik ae i pang na sinangun fakekel, i ta ta fangungut usuf kalalik ae i pang na rakrakai ken Tanwa Kalkaluu. Ma ifasi sabin arae, igii. ³⁰ Isau le Buk na Gogoh i

4:22: Stat 16:15; 21:2 † **4:24:** Puput ae, i e foron nagogon ae God i ta ta u usuf Moses na Pungpung na Sinai **4:27:** Aisaia 54:1

4:29: Stat 21:9 **4:30:** Stat 21:10

tara arafah? “Wuun ufu fifin ae i fafauun foes tura ke kalalik, wara le kalalik kia, biil tom in pose na ti baban minmara tama. Kalalik sau ken fifin ae biil i nenge fafauun, in pose tikii na foron minmara temruh.” ³¹ Pesu foron tuaklik, biil kere berberat ken fifin ae i fafauun foes, biil. Kere berberat ken fifin ae biil i fafauun.

5

Lo Karisito, kere ka Sengsegeng

¹ Karisito tom i fasengsegeng ta kerer isi kerek sengsegeng tekentu. Pesu gamen tifat, ma gong gam somangat pes tikas isi in fatel gam sabin arae foron fafauun foes na piklin foron nagogon.

² Gam ongen u! Ia Pol, igii ia fas gam, male gam somangat ufu gam tom isi rin kiit pununfo gam, ke foim ke Karisito, i arae tier foes sau sing gam.

³ Igii ia fanau temtem tikii lo gam sabin aragii: Male tikas lo gam in somangat isi rin kiit pununfo, ke in misuut tom na foron nagogon tikii. ⁴ Gam

ae gam totof tom isi gamen tortores na mata God aunbiing gam mi na nagogon, gam ka tampaek ta koseng Karisito. Ma gam ka la koseng ta famais ke God. ⁵ Isau le na rakrakai ken Tanwa Kalkaluu,

kere nene ini unune isi God in foteng kerer le kere foron tom tortores, i wara sau na unune kirer.

⁶ Wara le aunbiing tikas i unune lo Karisito Iesu, taftawa le ri kiit pununfo le biil, biil ti tier lo. Tier laumet, i e unune ae kere finngas u na sinangun famais kirer.

⁷ Pakanini, gam filau rokap tah. Ma igii, se i fatel gam, ke biil mang gam misuut na tekentu?

⁸ Matngan fafausum ae i fatel wolwol kimi, biil i

la sing God ae i kam pes ta gam, biil. ⁹ Wolpes u, “Fabiro irin is sau, ifasi in tel nenge beret kuruur ik sut.” ¹⁰ Isau le ia unune tom le Kumguui in lupes gam isi biil in mel e ti wolwol keskes na wolwol kiak. Ma ier ae i faruungruung wolwol kimi, taftawa le i matngan kalu arafah, God in ta fangungut tom usuf i. ¹¹ Foron tuaklik, biil mang tom ia fausum fanu ini sinangun fakiit. I e wara ri ka famam ier isi ta fangungut usuf iau. Isau le ia fausum fanu le rin unune na aupaket ke Karisito, pesu, ri ka ta fangungut usuf iau. ¹² Ia ier le fanu ae ri fatel wolwol la kimi ini sinangun fakiit, rin falas famu ri tom!

¹³ Foron tuaklik, God ka kam pes ta gam isi gamen sengsegeng. Isau le, gong gam wol le gam sengsegeng isi gamen mi na sinangun liu tofe, gong. Gamen falupes faliu tom ini gam na sinangun famais. ¹⁴ Foron nagogon tikii ke God, ri kiis sau na itikii e nagogon igii: “On ier isi ier ae na fatat o, arae o ier isi wo tom.” ¹⁵ Male gam tongon fangait ke fangutuk fis tom ini gam, gamen tumarang, tarama gam ka falaulau fafis temtem tikii lo gam tom.

Keren Mi na Wolwol ken Tanwa Kalkaluu

¹⁶ Ma igii, ian fas gam aragii: Gamen liu namin wolwol ken Tanwa Kalkaluu isi biil gamen mi na foron wolwol laulau tina liu tofe. ¹⁷ Wara le sani wolwol na pununfo i ier isi, biil ifasi ini sani Tanwa Kalkaluu i ier isi. Ru arae iun tuui, pesu biil ifasi gamen tel sani ae gam ier isi tel u. ¹⁸ Isau,

male Tanwa Kalkaluu i lame gam, ke biil gam kiis na piklin nagogon.

¹⁹ Kere ka usum ta na foron sinang ae pununfo kerer i fatapiek u la, aragii: Sinangun puur, sinang ae i duh, sinangun tamfaes, ²⁰ lotu unaisan foron god famfabal, wef, sinangun ememse fal, fabalkut faliu, bala laulau, ngaliaf, sinangun ier isi kiiskiis laumet, sinangun tempaek fanu, sinangun wes ufu fal, ²¹ ke sinangun ram. Sinangun umin dan rakrakai, sinangun talos ma kukuk foes, ke fale matngan sinang laulau sabin. Pakanini ia fanau ta gam, ma igii ia ka fanau pes gam sabin le, fanse ae ri tongon tel foron matngan sinang arae, biil rin kau na matanfuntih ke God.

²² Isau le fuan Tanwa Kalkaluu e: Famais, laes, siaroh, sinangun kiis fofu, sinangun falupes, rokap na sinang, sinangun tel foim ini tekentu, ²³ sinangun bulat ke sinangun nagogon fakasi wolwol. Biil ti nagogon in tikale foron matngan sinang igii. ²⁴ Fanu ae ke Karisito Iesu, ri ka fakulkulik ta foron wolwol laulau na pununfo na aupaket ke Karisito. ²⁵ Male kere liu ini Tanwa Kalkaluu, ke keren mi tom na minsala Tanwa Kalkaluu. ²⁶ Gong kere sik fafis asrer, gong kere fabalkut faliu ini kerer ke gong imel e bala laulau na fatpoto kerer.

6

Keren Tel Rokap na Sinang usuf Fanu tikii

¹ Foron tuaklik, male tikas i luut na ti sinang laulau, ke gam ae gam fuun ini Tanwa Kalkaluu, gamen kep fafis u ini sinangun bulat. Isau le

gamen tumarang, tarama gam sabin gam ka luut na ti sinang laulau. ² Gamen kusep faliu foron tatawin kimi. Male gamen tel u arae, ke gamen fasuut nagogon ke Karisito. ³ Male tikas i tara le asa i laumet, isau le biil, ke i fabal fafis u tom. ⁴ Isau le temtem tikii, in tie fafis u tom, ke nami ik sik asa. Gong i fatof u turan fanu keskes, gong. ⁵ Wara le temtem tikii, in kusep kiip kia tom.

⁶ Se i kep fafausum na orek ke God, i rokap le in lupes tom fafausum kia ini ti foron rokap na tier ae sing i.

⁷ Gong gam fabal fafis gam tom. Biil tikas ifasi in fabal God, biil. Nenge kaltu in il fafis sani tom ae i so ta u. ⁸ Se i mi na wolwol laulau tina liu tofe, tina liu tofe in il fiu fitliu. Ma se i mi na wolwol ken Tanwa Kalkaluu, tina Tanwa Kalkaluu, in il liu fitliu. ⁹ Gong i mut e fo kerer na tel foron rokap na sinang, wara le aunbiing na ilfafua in tapiiek, ke kerek kep fuan foim kirer. ¹⁰ Pesu, keren tel rokap na sinang na foron aunbiing tikii ae ifasi keren tel u. Keren tel u usuf foron tom unune, ke nami usuf fanu tikii.

Farfarop na Orek

¹¹ Gam par piran sisiit igii ia siit u, ia siit u usuf gam ini limang tom.

¹² Fanse ae ri fangongos gam isi rin kiit pununfo gam, ri ier sau isi rin falaumet ri na matan fanu. Ri tel u sau arae, i wara ri binbin tarama fanu ri ka ta fangungut usuf ri, male rin fafas ini aupaket ke Karisito. ¹³ Fanu tom ae ri kiit pununfo ri, biil ri misuut la na foron nagogon tikii, biil. Ri ier sau isi rin kiit pununfo gam, isi rik kep as laumet na sani ae ri tel ta u na pununfo gam. ¹⁴ Isau le iau

tom, biil ia ier isi sik asang ini ti tier awii, biil. Ian sik asa Kumguui Iesu Karisito sau ae i met ta na aupaket. I wara na aupaket ke Karisito, ke foron sinang laulau tina piklinbat ka met koseng iau, ke ia sabin, ia ka met koseng foron sinang laulau tina piklinbat. ¹⁵ Taftawa ri kiit pununfo, le biil ri kiit pununfo, biil ti tier lo. Tier sau ae i laumet le, kere fakfakiis fuuh ke God. ¹⁶ Siaroh turan famais usuf fanu tikii ae ri misuut na fafausum igii, ri fan Israel tutus ke God.

¹⁷ Una farop orek kiak, biil ia ier isi tikas sabin in ta tatawin usuf iau, wara le foron buliir igii na pununfong, i finngas u le iau ke Iesu.

¹⁸ Foron tuaklik, famais ke Kumguui kirer, Iesu Karisito in kiis na tanwa gam. Amen.

Fanamaket Baibel
The New Testament in the Fanamaket Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Fanamaket long Niugini
copyright © 2011-2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fanamaket

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-03-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

8f38b319-3df0-59e5-9ee5-193b805bbef2